

Klassieke muziek in de scholen

Jonge talenten en Saint-Säens in uniek project

PO Olga de Kort-Koulikova

Als ik de kleedkamer van musici achter het podium van de Theaterzaal van de Kees Boekeschool te Bilthoven binnenkom, is iedereen al klaar en kijkt vol verwachting van

achter de coulissen naar de nog lege zaal. De laatste repetitie is net voorbij, de laatste aanwijzingen zijn gegeven, de loopmicrofoon is getest, de concertkleding in alle kleuren van de regenboog is aantrokken. De jonge musici, merendeel nog conservatorium studenten, zijn klaar voor het allereerste concert van het project *Klassieke muziek in de scholen*. Het wachten is op het publiek, de kinderen van groep 6 en 7 uit Bilthoven die binnen enkele minuten de zaal zullen vullen en net zo verwachtingsvol vanuit hun stoelen naar het nu nog lege podium zullen kijken.

Zij weten niet dat 'hun concert' een bijzonder project is dat bedacht en uitgevoerd wordt door topmusici onder leiding van de *Stichting Mezzo Forte Piano* en het pianoduo Lestari Scholtes en Gwylim Janssens. Alleen al de voorbereidingen voor deze dag duurden bijna een jaar. Dankzij de directeur van de Julianaschool en tevens de voorzitter van KIDS (Kunst in de scholen), Ella Prins, werden geïnteresseerde scholen gevonden. De financiële steun kreeg de stichting van het K.F. Hein Fonds, het Prins Bernard Cultuurfonds, Stichting Delta, gemeente De Bilt en de Kees Boekeschool. De voorbereidingen van het muzikale gedeelte van het project lagen op de schouders van het duo Lestari Scholtes en Gwylim Janssens. In tegenstelling tot Gwylim speelde Lestari deze keer niet mee, maar liet ze zich van haar organisatorische kant zien: het samenstellen van het ensemble, uitnodigen van een verteller en het bijwonen van repetities als coach. Zelf uitstekende musici, wisten Lestari en Gwylim een ensemble vol jonge talenten samen te stellen: violisten Dmitry Ivanov en Elvira van Groningen, altvioliste Dana Zemtsov, cellist Marcus van den Munckhof, contrabassist Nienke Koster, dwarsfluitiste Iionka Kolthof, klarinettist Jesse Faber, slagwerker Lennard Nijs en pianist Milos Gouka. Volgens de pianist Gwylim Janssens een team van 'de meestbelovende talenten van het land', versterkt door vertelster Vera Gouka, die de kinderen 'steeds bij de les wist te houden'.

Feest der herkenning

Het eerste project in Bilthoven - het *Carnaval des Animaux* van Saint-Säens - blijkt meteen een schot in de roos te zijn. De bebaarde en op foto's altijd streng kijkende Sains-Säens (1835-1921) zag deze veertiendelige compositie *pour ensemble de chambre ou petit orchestre* meer als muzikale grap dan als verrijking van zijn oeuvre. Tijdens zijn leven werd het *Carnaval* (1886) slechts drie keer op huisconcerten van Saint-Säens' vrienden uitgevoerd. Na de publicatie in 1922 kon het tij al niet meer keren: de vrolijk springende kan-goeroes, kibbelende kippen, zwijgzame aquariumvissen en een betoverend mooie zwaan veroverden de grote en kleine podia. Er volgden talloze bewerkingen, nieuwe instrumen-

tale arrangementen en zelfs een koorversie. Bekende grappenmakers zoals Kees Stip en Willem Duys (Nederland), Lorient (Duitsland), Ogden Nash en Peter Schickele (Verenigde Staten) zorgden voor pittige inleidende teksten en maakten van deze 'grote zoölogische fantasie' een feest voor elk Oudejaarsconcert. Later bleek de muziek van Saint-Säens een onuitputtelijke inspiratiebron te vormen voor reclamespotjes en muzikale citaten in films. In het nieuwe millennium zorgde Disney's *Fantasia 2000* er voor dat iedereen al van kinds af aan vertrouwd raakte met de finale van het *Carnaval*.

Aan de reacties van de kinderen van groep 6 en 7 in Bilthoven is te merken dat ook voor hen het *Dierencarnaval* geen volkomen onbekend werk is. Hulde aan Disney, maar ook aan het lespakket van de stichting en de voorbereidende lessen van de docenten. Naast een korte toelichting over het *Carnaval* en de componist bestond het lespakket uit de inhoudelijke informatie over de delen, de verklaring van muziekteksten die tijdens de lessen ter sprake konden komen en een CD-opname met een vergelijkbare instrumentale bezetting.

Voor herhaling vatbaar

De twee achter elkaar gespeelde concerten zijn een uitgesproken succes geworden. Een klein podium van de Theaterzaal van de Kees Boekeschool te Bilthoven bood precies genoeg ruimte voor tien musici, een vertelster en twee vleugels. Kleinschalige bezetting, toegankelijke en aanstekelijke melodieën, geestige presentatie van Vera Gouka, het voorbereide publiek en onmiskenbaar plezier in musiceren van alle musici bezorgden het project *Klassieke muziek in de scholen* een bruisende start, vol vrolijke noten en bewonderende kinderlach. Een feest voor bijna 480 scholieren, docenten, organisatoren en de musici die na twee concerten niet uitgepraat raakten over deze bijzondere ervaring:

Iionka Kolthof (dwarsfluit): *'Ik vond het spelen voor de kinderen heel erg leuk om te doen. Het jonge publiek was zo ontzettend enthousiast en energiek dat ik er veel beter door ging spelen!'*

Elvira van Groningen (viool): *'De kinderen deden heel goed mee en de sfeer was daardoor heel fijn. Ook de sfeer op het podium was geweldig, we speelden met zulke leuke mensen! Ik geloof dat we er allemaal veel plezier in hadden.'*

Dmitry Ivanov (viool): *'Ontzettend aandachtige kinderen die een leuke sfeer creëerden voor zowel de musici als voor de hele klas en de leraren/leraresen.'*

Gwylim Janssens (piano): *'Het is mij bij het concert opgevallen dat het publiek, toch telkens zo'n 250 kinderen, verbaazingwekkend stil was. Naderhand hoorde ik wel kritiek dat ze best rumoerig waren, maar in mijn optiek was dat helemaal niet zo. Ik vind dat een kind de ruimte moet hebben om helemaal enthousiast tegen zijn buurjongen/meisje te zeggen: 'Oooh, kijk daar die viool, moet je zien wat hij doet!' Het hoeft daarom niet 100% stil te zijn als je maar de aandacht hebt. Gedurende de concerten hebben we wel gemerkt dat een introductie goed werkt, en zeker bij het tweede concert, waarbij we van te voren ieder instrument heel kort hadden laten horen, gaf dat aanknopingspunten voor herkenning voor de kinderen. Ik denk dat we een prachtige uitvoering hebben kunnen neerzetten.'*

Jesse Faber (klarinet): *'Ik vond het erg leuk om voor zoveel kinderen tegelijkertijd te spelen. Ze waren ook nog eens erg rustig, dat heb ik bij kinderconcerten wel eens anders meegemaakt. Het leuke bij kinderconcerten is dat je snel reacties krijgt van de kinderen (volwassenen zitten gewoon stil zoals het hoort) en dat was nu ook weer zo. Aan de reacties te horen hebben de kinderen zich ook vermaakt.'*

Lestari Scholtes (pianiste, organisatie): *'Ik heb veel ervaring met kinderconcerten, maar nog nooit met zo'n grote groep, meer dan 230 kinderen! Ik vond dat het echt een succes was. De kinderen waren goed voorbereid en hadden echt interesse in muziek. Natuurlijk werd er af en toe gekletst, maar*

Foto's: Marlies Prenger

dat hoort ook bij kinderen. Meestal werd er dan ook over de muziek gepraat, dus dat is alleen maar goed! De kinderen werden echt geboeid door de muziek en de gedichten, in op hele leuke wijze werden voorgedragen. Het ensemble voelde elkaar goed aan en dat kwam zeker ook over bij de kinderen.'

Als het aan het pianoduo Scholtes-Janssens ligt, dan blijft het niet bij slechts twee Saint-Säens-concerten. Ook de Stichting Mezzo Forte Piano, die zich in organisatie van kamermuziekconcerten, masterclasses, workshops en lezingen specialiseert, zou het liefst ieder jaar klassieke muziekprojecten voor schoolkinderen willen organiseren. Een logische keuze, vindt Pleuna Ouwendijk van de Stichting Mezzo Forte Piano: *'De jeugd van nu zijn de concertbezoekers van de toekomst.'*

Informatie

- www.scholtesjanssens.com
- www.mfpiano.nl